

MAR i MONTANYA

REVISTA QUINZENAL INDEPENDENT

ANY I. :: Calonge, 1 de Novembre de 1919 :: Núm. 1.

Preus de sotscripció: Calonge, mig any, 2'00 pts. " un any, 3'75 " Fòra, un any, 4'50 "	Redacció i Administració: Llibreria de J. Sardó Carrer Major, número 1 CALONGE (Girona)	La Redacció no's fa solidària dels articles firmats si bé moltes vegades coincideix amb ells.
--	--	---

“Mar i Montanya” a sos llegidors

Fa molt temps que la vila de Calonge ve distingint-se com una de les viles empordaneses mes amigues de la cultura i del progrés: ací es molt comú veure els joves com després de finida la tasca diària prenen amb amor un llibre i es delecten llarga estona amb la lectura; ací hi tenim un Casino ont d'un temps a n'aquesta part s'hi donen conferencies i converses que es veuen concorregudissimes; ací hi ha aquella llivertat empordanesa tan bellament cantada pel gran Maragall; ací com a fills que som de aquella dolça Grècia que'ns envià els seus fills, missatgers de la civilització antiga, aimem les sublimitats delitoses del art (prova palesa de això la tenim en les reformes que per a l'embelliment de Calonge te projectades el nostre magnific Ajuntament); ací hi ha una industria que encar que ha passat un període de crisi, torna a renaixer plena de vida; ací hi ha un progres agrícola remarcable; ací tenim una Natura esplèndida amb tots els encisos del mar i la muntanya, a l'ensemps que gaudim de condicions climatològiques immillorables..... Malgrat això romanem aïllats de la resta de l'Empordà. No s'es publicat fins ara ni una petita revista que recullis les idealitats nostres, els nostres anhels de cultura... que expandis arrèu de l'Empordà aquest doble desig de cultura i democracia que aniu en els cors calongins. Nosaltres venim a satisfer aquesta necessitat de temps sentida. No venim a predicar els exclusivismes de

una política determinada. Val a dir emprò que no ens apartarem en absolut de la política: moltes vegades tindrem de referir-nos a ella com a branca de la ciència social.

Som enamorats fervents de Calonge, la terra dels nostres ensomnis, tenim fè en la tasca dels calongins, volem que la nostra petita pàtria nadiua avanci mes cada jorn pel camí del progrés; que incorpori els seus anhels culturals i democràtics a la llei biològica que regeix els destins de l'Humanitat; volem sembrar idees noves; volem aportar nostre granet de sorra a la tasca cultural i democràtica que arrèu del mon es realitza, entrant en la gran sardana dels pobles lliures... Farem, ans que tot, una tasca de calongisme, d'amor al poble ont es gronxà nostre breçol.... Som empordanesos i per lo mateix treballarem amb veritable entusiasme pel progrés d'aquesta comarca, orgull de Catalunya.... Som catalans i com a fills de Catalunya treballarem ardidament per les reivindicacions de nostra benvolguda Pàtria, un jorn regina d'extensos reialmes, mes avui esclava i perseguida vilment per la tirania dels governs uniformistes.... Som homes i com a tals considerem a l'Humanitat com a nostra pàtria gran i en cada home hi veiem un germà. Com a homes lliures treballarem amb tota l'ànima per la causa santa de la civilització universal. Com amics de la cultura ens proposem vulgaritzar les idees noves, instruir, educar, formar homes en el sentit filosòfic de la paraula. Ben cert es que la nostra època ho es d'especialització, pero ho es també d'universalitat, i si tots volen limitar-se per a dominar profundisant, tots necessiten estar al corrent en les matèries agenes a l'ocupació diària. Ningú pot avui llegir-ho tot; ningú pot en canvi excusar-se de saver de tot.

Aquests son els mòbils que ens impulsen a entrar en la vida pública. De com comencem a enfocar-los, ne son mostra les pàgines que segueixen. El favor del públic marcarà després les fites amb que han de anar desenrotllant-se els nostres plans, que son amplis i que'ns semblen beneficiosos per la cultura del nostre poble.

Esboçada lleugerament la motivació i els propòsits de aquesta revista, sols ens resta saludar molt coralment a tota la premsa catalana i de un modo molt especial a l'empordanesa, aixís com a tots els fills de aquesta vila.

A tu, oh dolç Calonge, vila de llum i de bellesa, d'amors i d'ilusions, de joia indefinida, breçol de la civilització antiga, Regina del mar i de la muntanya, ens es grat, endreçar-te la mès coral i franca salutació; salutació que adrecem a homes i a dones, a vells i a joves, lo mateix a n'aquells que van girant lenta i pausadament el darrer full de la vida que a n'aquelles donzelletes i jovincels que no saven rès del passat i que sols

porten en la seva ànima enamorada flors i violes odorantes, ofrena de una idealitat magistral, oviradora d'un avenir esplendorós...

Dignifiquem-la, calongins la nostra vila; fem-la culta, noble i bella a l'entorn de l'airosa dança dels nostres amors i que nostres cors i nostres aspiracions sien per la vila ben-aimada.... ¡Que la llum ardenta del sol banyi amb resplandors altíssimes totes les conciències! ¡Que el mantell blau i claríssim del firmament, extengui son vel pur i immaculat, damunt la beneida, lluminosa i progressiva vila de Calonge! ¡Que el mar llatí te porti amb ses besades, els anhels de l'Humanitat que camina a passes gegantines vers el camí de la seva deslliurança!....

LA REDACCIÓ.

Per l'embelliment de Calonge

El nostre Ajuntament accedint a la petició formulada per un gran nombre de veïns i responent als propis anhels va pendre recentment els següents acords:

1.er Perllongar el Passeig plantant acacies a ambdós costats de la carretera desde el carrer del Camp del Coll d'aquesta vila, fins a trobar la carretera de Sant Feliu a Palamós; aixecant com a coronament dos pilars, un per cada costat en forma d'arc, amb l'indicació en cada un de «Via a Calonge», construint en la part exterior dels mateixos, bancs coberts per a poguer assegurar-se les persones que allí esperin l'auto o tartana.

2.^{on} Urbanitzar la Plaça de la Concordia d'aquesta població, donant a la mateixa la major amplada possible, amb la consegüent plantació de acacies, construcció de bancs, d'un Kiosc de begudes i una glorieta, per a que en ella puguin donar-se audicions musicals, corals i orfeòniques, utilitzant-se també per a la celebració de festes escolars.

3.er Per a portar a terme les millores descrites en els dos números anteriors, obrir una subscripció pública voluntaria entre les filles i fills de Calonge, les persones descendents d'altres nascudes en aquesta vila, les unides a elles per llaç matrimonial, i quantes puguin sentir alguna sím-

patia per aquesta població, al únic fi de poguer cobrir les despeses que les expressades millores ocasionin, ja que l'estat de l'hisenda local, per deficiència de les lleis que regeixen, no li permetria sufragar-los; desitjant sobre manera aquesta Corporació Municipal que'l bell sexe s'associï a n'aquesta obra d'embelliment de Calonge, doncs tractant-se d'una realització estètica, la dona, lo mateix la humil obrera que la més alta dama, sempre representa, tant en la llar, com en la societat, l'espiritualitat, el bon gust i la poesia.

4.^{rt} Si la subscripció dongués un resultat tan satisfactori, que després de fetes i pagades les esmentades reformes quedés un remanent petit o grós, en aquest cas es destinarà el mateix a la obertura d'un carrer en el lloc conegut per «Camp del Coll» de l'amplada de dotze metres, amb acera de dos metres per cada costat, (orientada vers l'extrem del «Collet» més proper al barri de Sant Antoni), en memòria de la pau mundial firmada en el present any; i

5.^{nt} Comprar un artístic àlbum en el qual hi seran anotats els noms dels donants i les quantitats amb que han contribuït a la subscripció, àlbum d'honor, agraïment i record perdurables, que serà guardat en l'arxiu municipal, estant a la disposició de totes les persones que visitin la Casa Capitular d'aquesta vila.

Firmen els acords precedents l'Arcalde, J. Galcerán; el primer Tinent, Josep Clara Vilar; el segon Tinent; Marian Vidal; els Regidors, Sixte Palet, Josep Palet, Francisco Rodó, Lluís Maruny, Pere Caner, Narcís Suñer, Josep Burniol i Florenci Roqueta, i el Secretari Josep M.ª Valmanya.

La redacció de MAR I MONTANYA es complau en adreçar al nostre digníssim Ajuntament la més coral enhorabona per l'aprovació dels acords precedents, a l'ensemps que prega a tots els llegidors d'aquesta Revista, contribueixin segons les seves possibilitats a la subscripció oberta a favor de les esmentades reformes, demostrant, una vegada més, el seu amor per Calonge, la nostra pàtria petita.

La costum d'esperar en nosaltres mateixos, estimula nostres millors qualitats.—El secret de la salut, prosperitat i felicitat consisteix en el estricto cumpliment del dever.—Si logressim aprendre l'art de mantenir-nos sempre equànims, redoblariem incomparablement la nostra eficàcia.—Tot home te latent en el seu interior una força que, si logrés descobrir i vitalitzar, el posaria en condicions de portar a terme les més grans empreses.—(O. S. MARDEN)

DE SOCIETAT

Va resultar un èxit sorollós la funció teatral que tingué lloc en el Teatre del Castell la vetlla del diumenge dia 19 del prop-passat octubre, a càrreg de la Companyia que dirigeix l'amic En Joàn Dedrid. Els simpàtics joves que integren l'esmentada Companyia feren un treball acuradíssim en sos respectius papers, meresquent unànims aplaudiments del públic, al que donava relleu un estol de gentilíssimes calongines, habillades amb riquíssimes «toilettes» que realsaven la seva natural formosor. El cronista voldria trobar paraules melodioses com els sons de una arpa per a entonar un himne a la bellesa i a la gracia de les nostres dametes. Sols diré que al trobar-me entre vosaltres, me semblà talment gaudir les més plaentes emocions d'una festa versallesca, car en la veu i en els gràcils moviments de les nostres ninetes jo hi veia un esbart de jolius rossinyols; en els vistosos colors de ses robes, els colors de la papellona i de les flors dels nostres jardins; en ses sedoses cabelleres onejantes, digne marc de ses carones angèliques, totes las gràcies de la natura, en sos llàvis i en les roses de ses galtes, la rojor de la magrana; en sos ulls, les tonalitats del nostre mar i els colors de la nostra muntanya, així com en son brill hi vegí el brill de l'estelada; finalment les seves rialles m'evocaven el saltironeig alegroi del torrentinyó entre pedrolins i flors boscanes... Com a record de tant gaia festa, vaig formar amb sos noms un enfilall de perles per a ofrenar als lectors de MAR I MONTANYA, tot pregant em dispensin els oblids en que involuntariament pugui incórrer. Veu's-aquí el ric enfilall de perles: Enriqueta Pi, Maria Colom, Tresina Pallí Vergeli, Angeleta Vilanova, Teresa Caner, Laura Palet, Lluïseta Plà, Lolita Tolaguera, Roseta Vidal, Eliseta Albertí, Hortensia Vilaseca, Dolors Casanovas, Maria Jofra, Gracieta Casademont, Teresa Pallí, Montserrat Vilaseca, Gracieta Dalmau, Rosa Castelló, Esperança Castelló, Dolors Saguer, Esperança Rotllant, Maria Molla, Carme Culubret, Josefina Caner, germanes Ballell, etc., etc.

Entre les distingides famílies que'ns proporcionaren el plaer de la seva agradosa companyia en la passada temporada d'istiu i que acaben de deixar-nos, recordem les següents: el conegut sportmant Sr. Abadal; els Srs. Durán; D. Lluís Jovell, comandant d'artilleria; el President de

l'Ateneu Enciclopèdic Popular de Barcelona, D. Oliveri Clara; els Doctors Albert Ponjoà i Josep Clara; els professors Francisco Burniol, de Argenton i Esteve Gallostra i Esteve Vila, de Salt i son veïnat; els propietaris Joà Tor, Molla, Esteve Pou i Josep M.ª Pou; Veray (Lluís i Jaume); Josep Satorras, i Font (Ramón i Josep); Sres. Roser Pallimonjo; Emilia Jovell; Boada; senyoretetes Xipell; Molla; Isern; Veray; Patrici Clara i distingida esposa, etz. etz.

A tots ells i als demès que sentim no recordar, els desitgem els hagi sigut agradosa la seva estada entre nosaltres. El nostre mar amb ses preciosíssimes platges i les nostres enciseres montanyes, encatifades de verdor i flors baumoses; les nostres vinyes i oliverars rublerts de fruita, i els camins patriarcals de les nostres pinedes, a l'igual que tots els calongins comencen a sentir una mena d'anyorança envers tan exelents amics i al remerciar-los coralment el llur amor a la nostra vila, ens acomiadem d'ells amb recança, diguent-los-hi: ¡A reveure!

GENTIL.

GLOSARI

TARDOR.—Som a la tardor, en el llindar de l'hivern, com si diguessim a les prostrimeries de la vida de la Natura.... El cel es gris i plou.... Plou sense fer gaire remor.... Pausadament, quietament, esquixoteja amb ritme lent demunt dels vidres de la finestra de ma cambra.... Fito els meus ulls en la llunyania, vers el mar, aquest mar que es una meravella i no veig res: un immens llençol de densa boira me priva de la clara visió. Sura en l'ambient una vaguetat de misteri....

En mig de l'automnal tristesa que a mon entorn es respira, remembro els jorns riolers de la meva infantesa, aquells jorns de dolços records que no podré gaudir mai més. Damunt de la meva taula d'estudi, en el pitxer groguenc, s'hi han marcit lentament, tristament, un pom de flors boscanes, record d'un passeig pels voltants de la Torre Valentina. Fixo el meu esguard vers l'horitzó; mes ¡oh disort! arreu veig els meteixos nuvols grisos i la mateixa somorta claror.... Cauen les fulles dels

arbres i els rossinyols no canten en les verdisses.... Xiscla, folla, la tramontana i un vol d'aurenets s'acomiaden de nosaltres per a empendrer son anyal romiatge cap a les terres del sol.... L'hivern s'atança. Bentost veurem planar per la Natura, despullada de ses vistoses gales, el fatídic espectre, talment el de la Parca malestruga.....

LLUIS G. BOVER I OLIVERAS.

ELS GRANS POETES CATALANS

LA CAIGUDA DE LA FRUITA

Misteri tardoral. ¡Oh mort divina
de la fruita que cau sense dolor!
Jo adoro la sagrada pesantor
del fruit sucós, quan el setembre fina.

Tresor de llet i mel, or vell i grana
perfum assoleiat; ¡Oh, plenitut
d'aquella flor petita, que ha caigut
l'encís fecond de ta vida galana!

I la dòna s'ajup i omple la gerra
del fruit miraculós que cull de terra,
¡Miracle de la fruita i de les mans!

L'amor encen la llar. Si'l fret perdura,
treurem del gerricó la bresca pura
per endolcir la boca dels infants.

JOAN M. GUASCH.

GUSPIRES

ELOGI A UNA TERESINA.

Savem d'uns amors sincers d'una xamosa Teresina amb un simpàtic jovincel molt aimant del «divino arte». Es diu si estan promesos: nosaltres ens en alegrariem, car ell es un bon xicot a carta cabal, digne germà d'una encisera dameta per la qual sentim veritable admiració, i en quant la formosíssima Teresina a mes de les remarcables qualitats morals que l'adornen, és una de les més gentils damefes de Calonge i nosaltres que aimem a Calonge amb tota l'ànima, no podem deixar de cantar les bel·leses que la nostra vila atresora i entre elles ocupa la Teresina un lloc preeminent.

Si, Teresina, ditxós pot considerar-se qui té la sort d'ésser per vos estimat, car en vos es compendia la suprema bellesa..... En vostra mirada dolcíssima hi ha placideses de l'auba, esclats d'abrusadores flames, reflexes d'un cor de querubi, i, en vostres llavis coralins canta la rialla com el perlejar dels rajolins d'una fontana.... i sou tan bona i encisera que us beneeixen de cor els calongins considerant-vos una de les flors mes hermoses dels jardins d'aquesta vila.

DOLÇA SALUTACIO A NA MARIA.

«Ave Maria, plena sou vos de gracia entre totes les calongines, que cap com vos te l'encís de les flors boscanes, del cel blau i de les formoses platges d'aquest mar nostre, tan aimat, per ont corre joliva com blanca coloma l'hermosa vela llatina....(aquest es el començament de la dolça pregaria que des de lo més pregon del seu cor li adressen els joves calongins, fervents admiradors d'aquesta beutat que'ls ha ferit amb la seva mirada d'àngel....) Nosaltres recomanem als nostres joves que al passar per davant de la casa ont viu aquest angelet, parin amén a no caure, que fa pocs jorns un dels innombrables admiradors de Na Maria, al passar per davant d'una fusteria va notar que la vista li flaquejava.... I veu's-aquí que consultat el càs amb un cèlebre oculista, aquest dictaminà que era degut a un excés de llum. Així era en efecte: havia vist una cara com un sol, més bonica que un sol, i havia restat enlluernat....

Un aeriplà nocturn que farà el correu de Calonge a Barcelona i vice versa, tot passant deixà caure davant de la nostra Redacció, un paperet de color de rosa, en el qual hi havia estampats uns bells mots que una xamosa Enriqueta adressava a un simpàtic jove avui resident a Barcelona. Pel seu contingut vàrem flairar una gràta nova que celebrariem fingués prompta realització; pero com en totes les nostres informacions volem que hi brilli la veritat, i sentiríem tenir que rectificar, per aixó hem enviat un telegrama als nostres aixerits detectives d'aquella capital per a que indàguin la certesa de les nostres notícies. Aixís doncs, facin el favor de concedir-nos un compàs d'espera, i tindrem el glust de parlar-ne un altre dia.

FLIRT.

LOCALS

CONFERENCIA DEL SR. DEDRID.

Degut a un exés d'original, ens veiem obligats, molt a pesar nostre, a ajornar per a el nombre vinent, la publicació del extracte de la notable conferència que donà darrerament el mestre N'Antoni Dedrid en el Casino Obrer «La Fraternitat», desentrotllant el tema «Evolució, Revolució i Sindicalisme» Per avui ens concretarem a manifestar que'l conferenciant va demostrar un consciensut estudi de les qüestions que afecten a la sociologia moderna, siguent molt aplaudit pel nombrós auditori que malgrat ésser dia de feina, acudí a escoltar la conferència.

CASINO OBRER «LA FRATERNITAT»

Els actes culturals organitzats per aquesta entitat, durant els mesos d'agost, setembre i octubre d'enguany son els següents:

D. Oliveri Clara, President de l'Ateneu Enciclopèdic Popular de Barcelona, inicià una tanda de converses sobre els temes que van a conti-

nuació: 1. El sentiment religiós; 2. L'Escola i la democràcia social; 3. (Continuació de l'anterior); 4. Revolució russa; 5. (Continuació de la terior.)

El mestre D. Josep Vilarrubla inicià una conversa sobre el tema «La Religió i el problema social.»

El pulcre escriptor i benivolgut diputat pel districte, D. Salvador Albert, donà una conferència sobre el tema «El problema obrer en els nostres dies»

El mestre D. Lluís G. Bover i Oliveras, donà una conferència desentrotllant el tema «Quelcom sobre l'educació dels infants».

Mes tard es celebrà una vetllada literaria de comiat als Srs. Clara (pare i fill) prenent'hi part els Srs. D. Joan Dedrid, D. Jacinto Serra, Don Pere Clara, D. Joan Puigdevall, D. Lluís G. Bover, D. Antoni Dedrid, D. Patrici i D. Oliveri Clara i el president de la Societat D. Joaquim Sardó. Darrerament va donar una conferència el mestre D. Antoni Dedrid desenrotllant el tema «Evolució, Revolució i Sindicalisme.»

TEATRE DEL CASTELL

En la vetlla del dia 19 del mes prop-passat, tingué lloc en aquest elegant teatre una selecta funció còmic-dramàtica a càrreg de la novella companyia catalana d'aficionats que dirigeix nostre particular amic En Joan Dedrid, posant-se en escena el drama en 3 actes i en prosa den Josep Got i Anguera que te per títol «Incapacitat» i la bonica peça còmica den Modest Busquets «La qüestió son quartos....»

En el drama es distingiren en el seu paper de protagonistes els joves Joaquim Oliver i Josep Caner que feren una veritable creació en els seus papers. També cal esmentar el treball acurat dels demés actors J. Vidal, P. Gispert, A. Clara, N. Font, J. Vila, M. Robert, J. Vergeli, J. Sala i N. Caner.

En la peça còmica feu riure tota l'estona a boca plena el treball afiligranat del simpàtic jove en Narcís Font que'ns mostrà una bella dicció i a l'ensem una vis còmica insuperable que palesa les seves envejables aptituts per a el teatre còmic. Ademés es lluiren en sos respectius papers els joves J. Puigdevall, M. Robert, J. Oliver, J. Vila i N. Caner.

El selecte públic que omplenava de gom a gom el saló-teatre, tributà una xardorosa ovació als joves actors calongins, siguent molt felicitats, i d'una manera especial el jove Joan Dedrid, com a director.

En els intermigs va interpretar escullides composicions l'orquestra «Els Calongins».

ESCOLES D'ADULTES

Des de'l primer de Novembre queden obertes en les Escoles Nacionals d'aquesta vila, les classes nocturnes per a adultes, a les hores de consuetut.

CINE POLIORAMA

Darrerament s'han projectat en aquest cine les suggestives pel·lícules *El Doctor Rojo* (primer episodi), *Carmen Marino*, *Sueño de Bidoni*, i *Montserrat pintoresco*.

TEATRE FONTOVA

Se'ns anuncia que per a les properes festes de Sant Martí actuarà en aquest colisseu la Companyia catalana que dirigeix el nostre excel·lent amic En Víctor Vilar, la qual posarà en escena, amb tota propietat, el drama *L'Herèu Escampa*, i una xistosa peça còmica.

CASINO OBRER "LA FRATERNITAT"

Per als dies de les pròximes festes s'anuncia un concert en el saló d'actes d'aquesta entitat pels aplaudits artistes "Els Llobregats"

ADVERTIMENT

Preguem als nostres llegidors que, fent-se càrreg de que "tots els principis son dificultosos", ens dispensin les moltes deficiències que, per causes agènes a la nostra voluntat, apareixen en el present nombre; deficiències que procurarem esmenar successivament. Ademés, ens plau manifestar que ademés de les seccions ordinàries inclourem una secció que sia quelcom així com el resum del moviment polític i social de l'última quinzena, a l'ensemps que donarem una major extensió a la secció de "Guspíres".

NOVES

¡¡Una molt grata novall

Els fills i amics de Calonge que viuen a l'Aglaterra han rebut amb gran entussiasme la nova de les reformes que projecta el nostre Ajunta-

ment, disposant-se a contribuir amb una quantiosa suma a fi de que aquelles puguin ésser un fet a no tardar. A tan bons fills i amics de Calonge, els enviem el nostre mes afectuós remerciament.

—=—

Felicitem al nostre estimat amic i conegut sportmant D. Francesc Abadal per el triomf que la casa que ell representa a Espanya, ha assolit en l'exposició d'autos celebrada darrerament a Paris. Tant a ell com al seu pare politic D. Joaquim Durán i respectives families se'ls estima molt en aquesta vila i per lo tant una satisfacció que ells experimentin la comparteix aqui totom.

Repetim nostra més coral enhorabona.

—=—

El jove calongí En Josep Xifró Munt que feia el servei militar a l'Àfrica, en el còs de Comandancia d'Enginyers de Ceuta, morí en el Hospital de Regaia el dia 7 del prop-passat més d'Octubre a conseqüència de les greus ferides rebudes en el combat del dia 5 del propi més. A la seva familia i amics els enviem l'expressió del nostre mes viu condol

—=—

El dia 26 del prop-passat més va donar una notable conferencia a l'Ateneu Popular de Sta. Coloma de Farnés, el nostre estimat amic, el diputat per aquest districte D. Salvador Albert, desenrotllant el tema «Punt de vista politic-social».

Butlletí de Suscripció a "Mar i Montanya"

D. .... que viu a ...
 carrer de ..... , n.º ..... , se sotscriu per un any a
 MAR I MONTANYA, enviant el seu import de 4'50 pts. per giro postal.

Ompleni's aquest cupó amb lletra clara i remeti's, franquejat amb un segell de quart de cèntim a la Administració del periòdic: Lliberia de J. Sardó, Calonge (Girona).

S'admeten anuncis a preus convencionals.

Jovés i Gispert, impressors. - La Bisbal.